

Landskap: "uppåt Norrland " Upptecknat av: Leander Johansson

Härad: Adress: Mariedal, Lönashult.

Socken: Berättat av:

Uppteckningsår: 1932. Född år i

Uppteckningen rör

sid.

Sagan om Vildring Kungason och Missirimö.....	1-21.
Sagan om "Tro-Sven".....	21-28.
Sagan om "Hans Havskvinnoson".....	28-37.
Sagan om den danske soldaten.....	37-46.

46 sid.

4787 J

Hjälpelyckan den 27/2 1932.

Herr Lektor Elgqvist, V ä x i ö.

Enligt Eder ertickel i tidningen Smålandsposten om Edra
önsknningar"att allmänheten vore vänlig att uppteckna gamla sa-
gor, o.d."vill jag härmed sända några sagor, som jag flera
gångar hörts berättas uppåt norrland och erinrar jag mig dem
ganska väl, men det kanske är ej sådana sagor, som ni åsyftar,
men jag gör mitt bästa en får det ta, som det kan. Jag kommer
ihåg några stycken till men håller med dessa så länge.

Högaktningsfullt

Leander Johansson,

Mariedal, Lönashult.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sagan om Vildring kungson och Missirimö.

Det var en gång en kung, som skulle ut och jaga och tog därför ut hela kungliga sviten med sig, och när de kommo till den plats, där jakten skulle börja, skingrade folket sig och kungen blev ensam. Rätt vad det var stod han i en sank mosse, och började sjunka. Han bad och ropte om hjälp, men det kom ingen. Men så till sist fick han se en liten gubbe ute på mossen. Han gick som om han gått på torra landsvägen. Konungen ropade på honom och gubben kom dit. *Ja sa kungen:* ~~(Kungen sade till honom)~~ "Hjälp mig härifrån." "Ja, om du lovar mig det förstfödda hana kömet, som födes i din gård, efter du är hemkommen, så skall jag hjälpa dig, annars får du sjunka." Kungen blev glad och lovade gubben det begärda, för han tänkte, att det skulle bli va ett djur och det var ju ingen dyrbar hjälp. Han tänkte inte på att drottningen var havande. Gubben lämnade kungen sin kåpp och sade: "Tag denna, den skall visa dig vägen hem." När

en kung är ute
och jag; sjun-
ker ner i en
mosse

han träffar en
underlig gubbe
som hjälper
honom

konungen tog käppen, bar det i väg genom luften och innan kväll var kungen hemma. Då var drottningen sjuk och låg i barnsäng och födde en son. Det var den förstfödda hannerkönet, som föddes efter kungens hemkomst. Han döptes och blev kallad "Vildring". Några dagar därefter kom gubben till kungen och skulle hämta sonen, men där ^{för} ju gråt och jämmer i hela slottet, så till sist fick kungen löfte till att ha sonen hemma i 5 år mot en ersättning av 300 par oxar,. Sonen växte ovanligt fort. När de åren voro gångha, kom gubben dit igen och skulle hämta Vildring. Men det blev samma förhållande då, kungen fick löfte på att ha sonen i 5 år till, så skulle gubben få 300 par oxar till. Så gick det tills Vildring blev 15 år, då sade gubben, att nu hjälpte det inte med någonting, för nu är Vildring min och denna käppen skall visa Vildring vägen. Jag ställer den där utanför, så försvann gubben. När Vildring kom ut för käppen mellan benen på honom och det bar iväg genom luften. Och innan kvällen var Vildring i trollets gård. När Vildring

drottningen
får en son

kom in till gubben, hälsade han: "Goddag.Trollgubbe." Då svarade gubben: "Goddag Vildring kungson. Här kalla de inte mig för någon trollgubbe, utan här är jag en kung och en herre, men du är nyss kommen från hemmet, så du vet inte bättre. Så det får vara för den här gången. I dag är det sabbat. I dag får du vila efter den långa resan, men i morgon skall du göra ditt första arbete och det blir att hugga ned en skogspark. Och har du inte det färdigt till morgon kväll, så vrider jag halsen av dig," så försvann gubben. Om kvällen när Vildring skulle äta fick han så fin mat, så han hade inte fått bättre hemma och om natten sov han gott. Om morgonen när han vaknade fick han en fin frukost. Sedan gick han till skogs. Han fick en yxa så stor, att han knappast orkade lyfta den. Om middagen hade han inte fått kull ett enda träd, då satte han sig att gråta. Då kom där en flicka till honom med mat. (hon var en tjänare i trollets gård). Hon hette Missirimö. När hon kom fram till Vildring, frågade hon: "Varför gråter du?" -- "Jo

Vildring kom-
mer till trol-
gubben

Vildring ut-
för sitt förs-
ta arbete

svarade Vildring, "jag skulle hugga ned denna skogsparken i dag och har jag inte kunnat fälla ett enda träd och i kväll vrider gubben halsen av mig."-- "Aha den där smulan skog är väl snart huggen." -- "Hjälp mig om du kan."-- "Ja, hjälper jag dig så sviker du mig."-- "Nej", svarade Vildring, "det skall jag inte göra." Då ställde hon sig framför skogen och viftade med sitt förkläde och sade : "hyss, hyss, hyss." Och med detsamma var skogen huggen. Vildring blev glad och började äta av maten, som Missirimö hadde till honom, och Missirimö gick hem. Om kvällen när gubben kom till Vildring och skulle se vad som var hugget, sade han: "Det var bra gjort, Vildring kungason, men det har du inte sugit av ditt eget bröst." Så fick Vildring gå hem och få sin kvällsmat och sov gott om natten. Om morgonen när de åto frukost sade gubben: "I dag Vildring kungson skall du få lite lättare arbete, du skall göra ägnaladan tom och har du det inte färdigt till kväll så vrider jag halsen av dig!" När Vildring kom dit till ladan,

Missirimö
hjälpes Vild-
ring med ar-
betet

var där en skovel så stor så han kunde inte lyfta den. Så vid middag satt han där och gråt. Då kom samma flicka till honom med mat. Och så sade hon: "Varför gråter du?" -- "Jo, jag skulle tömma denna ladan till kväll, annars vrider gubben halsen av mig." Då sade hon: "Den här ladan är väl snart tömd." "Ja, hjälp mig om du kan" --- "Ja, hjälper jag dig, så sviker du mig!" -- "Nej," sade han, "det skall jag inte göra." Då viskade hon några ord till skoveln och den började arbeta. Och snart var ladan tom. Om kvällen när gubben kom, sade han: "Det var bra gjort Vildring kungson, men det har du inte sugit av ditt eget bröst," men han fick gå hem och få sin kvällsmat. Och sedan sov han gott hela natten. Nästa morgon då de åto frukost sade gubben till Vildring: "Nu har du haft 2 svåra arbeten, i dag skall du få lite lättare, du skall få rida min språkfåle till natten, du som är kungason är väl van vid att rida." Det tyckte Vildring själv, att det skulle vara trevligt. Vildring gick till stallet och skulle lösgöra språk-

trollgubben
berömmar Vild-
ring.

fålen. Derma började emellertid slå och pusta eld. Han försök-
på många vis, men det var omöjligt att komma upp till honom.
Och så var han bunden med sju länker med sju lås i varje
länk. Rätt vad det var så kom Missirimö till honom och sade:
"Ja, du har haft 2 svåra arbeten förut men i dag har du fått
det svåraste." -- "Ja hjälp mig om du kan!" -- "Ja- hjälper
jag dig så sviker du mig!" -- "Nej," sade han, "det skall jag
inte göra". Då sade hon till Vildring: "Jag har hört i natt,
att ^{gubben} sade till sin mor, som egentligen är den rätta trollkärning-
en, att Missirimö och Vildring kungson börja på att bli oss
för kloka. Vi måste göra oss utav med dem. Vi skall steka dem
Vildring får hugga ved och Missirimö får elda ugnen." Då sade
Vildring: "Hjälp oss om du kan!" -- "Ja hjälper jag dig så
sviker du mig!" -- "Nej," sade han det skall jag inte göra.
Då gick hon in till ugnen medan gubben och gumman lågo och
säv. Hon ställde 2 vedträn i kors vid ugnsdörren, så spottade
hon på dem. De skulle svara för Missirimö och Vildring. Sedan

Missirimö och
Vildring pla-
nera rymning

gick hon ut till stallet till Vildring och språkfålen. Hon tog 2 halmstrå och lade i kors på längden på hästen och sade: "Stå vackert black för Missirimö, så giver jag dig både korn och hö." Då var fålen lugn och hon gick upp till honom och blåste i låsen. Då blev han lös och Vildring red honom till vatten. Sedan hoppade Missirimö också opp och satte sig fram- de fly för Vildring. Sedan började de att rida från trollets gård. När det hade gått en stund vaknade gubben, då ropade han till Missirimö, som han trodde stod vid ugnen och eldade: "Är det varmt ännu?" -- "Nej inte än," svarade den ene branden. "Så elda på bättre då", sade han ock så somnade han igen. När det hade gått en stund vaknade han igen. Då ropade han: "Är det varmt ännu?"-- "Nej inte än," svarades det som vore det Vildring. "Så elda på bättre då"sa gubben och somnade om. Om en stund vakna han igen. Då ropade han: "Är det varmt ännu?" Då kom det inget svar. Då steg han upp och gick ut till ugnen. gubben upptäcker flykten När han fick se branderna, förstod han, att de hade rymt. Han

gick då ut till stallet . Då fick han se, att språkfålen var borta. Då vrålade han så att hela gården darrade. Han skickade ut 12 andra tjänare, som han hade. De förvanlade han till kråkor. De fingo order om att flyga och taga reda på de, som rymt och föra dem tillbaka. Då hade de ju hunnit att rida ett bra stycke. Men när kråkorna närmade sig sade språkfålen: " Jag svettas om min länd." -- Då äro de efter oss, se dig om Vildring, får du se om du ser något," sade Missirimö. "Jo jag ser 12 kråkor komma flygandes i luften." -- "Det är de 12 tjänarna, de kanske kunna luras." -- "Ja hjälp oss om du kan." -- "Ja, hjälper jag dig så sviker du mig." -- "Nej det skall jag inte göra." Då sade hon: "Du en törnbuske och black en sten och jag en ros på gröna gren." När de 12 kråkorna kommo däröfver tappade de slagen så de kunde inte hitta något, utan måste vända hem igen. Då frågade gubben: "Nå, såg ni något?" "Nej," svarade de, "vi såg inte annat än en , en törnbuske och en ros på den." Då sade gubben "Hade ni tagit rosen, så hade

trollgubben
skickar ut 12
av sin tjäna-
re efter dem

de 12 tjänarna
komma hem igen

nog det andra följt med." Så skulle han själv ut och söka. De hade tänkt att rida ett stycke till, då sade fålen: "Jag svettas om min länd."--"Då är det någon efter oss igen, se dig om Vildring och se om du ser något!" -- " Jo jag ser som en elddrake komma i luften." -- " Det är gubben själv, den går nog inte så lätt att lura."-- "Ja hjälp oss om du kan!"-- "Ja hjälper jag dig så sviker du mig!" -- "Nej, det skall jag inte göra," sade han. "Du en kyrka, jag en präst och kyrkogård vår gode häst." När gubben kom över kyrkan, gick han ned och förvandlade sig till människa och gick in i kyrkan. Men han såg inte annat än en präst som stod i altaret och mässade. Han fick så fara hem utan fångst. När han kom hem, frågade gumman honom: "Nå såg du något?"-- "Nej," sade han, "jag var fullt inne på kristlig jord, men kunde inte se något annat än en präst, som stod och mässade." -- "Hade du tagit prästen, så hade nog de andra följt med," sa gumman. Då skulle gumman själv ut och fånga dem. De hade tänkt rida ett stycke

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

trollgubben
far själv ut
att söka efter
dem

trollgumman
skall söke ef-
ter dem

till, då språkfålen sade: "Jag svettas om min länd." -- "Då äro de efter oss igen, se dig om Vildring får du se om du ser något." -- "Jo, jag ser som eldkvast komma i luften." -- "Det är gumman själv den blir nog värre att lura." -- "Jag hjälp oss om du kan!" -- "Ja, hjälper jag dig så sviker du mig!" -- "Nej det skall jag inte göra." Då sade hon: "Andhanna du, och andhona jag, vår goda häst ett vattendrag." När gumman kom till det vattendraget visste nog vad hon skulle göra. Men det stod ej i hennes makt att utföra det, för en trollkäring fick ej vada i vatten, ty då sjönk trolldomen. Hon såg 2 änd-
der, som summo i vattnet och hon visste, att det var Missiri-
mö och Vildring. Hon stod på stranden och lockade: "Ankorna ankorna rapp, rapp, rapp," men de kommo ej till henne. Hon ha-
de själva trolläpplet med sig. Det minsta det hade rört dem,
så hade de varit fångna. Hon band äpplet i en tråd och kasta-
de ut det i vattnet. Då tog honan hannen i vingen och drog
honom under vattnet så bet hon av tråden. Då försvann all

trollgumman
försöker lu-
ra dem, men
lyckas ej

hennes trolldom. Kärningen hon blev till intet, så hon kom alldrig tillbaka till trollgården. Nu hade Missirimö och Vildring ej något att frukta för från trollets gård. De redo med glatt hjärta mot Vildrings hem. Men det var ju långt att färdas, så det tog ju flera år. Men när de äntligen hade kommit så långt så de kom inom det land, Vildring var född, sade Missirimö till Vildring: "Ja, nu är vi snart hemma till ditt hem, men där har skett stora förändringar, sedan du var hemma. Du kanske tror, att det är bara några få dagar, sedan du var hemma, men det är hela sju år. Din mor är död och din far är omgift. Och jag blev bortrövad av trollgubben när jag var helt liten och hela min släkt är utdöd, men du har ju lovat mig att du ej skall svika mig och det litar jag på." När de så kommo fram till kungaborgen där Vildring var hemma, sade Missirimö till honom: "Jag följer inte med dig in, nu, utan förvandlar fålen till en sten och sätter mig på den, tills du har varit inne och blivit mottagen. Sedan kan du hämta in mig,

De anlända
till Vildrings
hem

men du får inte kyssa någon till välkomst, för då glömmen du bort både mig och din tid i trollets gård." Detta lovade han, att han inte skulle göra. Och när Vildring kom in och blev igenkänd ville alla kyssa honom till välkomst, men vek sig unda så att ingen kom åt honom. Men när han skulle gåt ut och hämta in Missirimö var där en stövare, som hoppade upp och slickade honom om munnen. Sedan glömde han bort allt vad han borde minnas om Missirimö, som fick sitta där. När det hade dröjt länge, och han inte kom och hämtade henne, förstod hon vad som hade skett. Hon gick då så att hon fick plats på kungsgården. Hon blev hönsflicka, ty den platsen var ledig. Där var uppbyggt en lada till att förvara torvströ. Hon förvandlade stenen till en kalv, som hon fick hava i ladan. Hon var också finsömmerska. Hon hade mycket sömnad, som hon förtjänade inte så lite på. Under tiden hon var tjänsteflicka och bodde ett bra stycke ifrån borgen, fick hon aldrig se Vildring. Det ställdes till en stor fest för Vildring och

Missirimö tar
plats som
hönsflicka

det var bjudet mycket kungligt folk från främmande land. Bland gästerna var även en prinsessa, som Vildring blev förälskad i. Och strax efter festen skulle de gifta sig och bröllop skulle stå i Vildrings hem. De skulle vigas i kyrkan, som låg ett bra stycke från staden, så de skulle åka efter hästar, tills ett stycke från kyrkan, där de brett ut dyrbara mattor för brudparet att gå på. Tiden nalkades, att brölloppet skulle gå av stapeln. Då skulle ställdrängen ha en skjorta sydd. Han gick till hönsflickan och bad att hon skulle sy den. Detta lovade hon göra, Eftersom det var på kvällen och ställdrängen var fri, så hade han god tid att vara hos henne. Han ville liksom göra sig bekant, så han undrade om inte han kunde få skjortan med sig hem om han dröjde. Och detta lovade hon, han skulle få. Då sade hon, att hon glömt att kasta aska över elden i köksspiseln. Det brukar jag göra om kvällarna, när jag inte eldar längre. "Det skall jag göra," sade drängen, "det behöver inte fröken ha besvär med." "Jo," sade hon, "det är

hönsflickan
sydde även
skjortor

4787

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14.

rätt besvärligt, men säg till när ni får tag i brädlappen, så kanske kan jag hjälpa till." När drängen fick tag i bräden, sade han: ifrån. Då sade Missirimö: "Karl håll skovel, och skovel håll karl och det skall räcka till hanen gal." Där fick han stå och hålla brädan hela natten tills tuppen gol om morgonen, då han blev fri. När tiden blev att Missirimö skulle gå till sängs sade hon: "Sax klipp klut och träd tråd i nål det skall vara färdigt till nattemål," sedan gick hon och lade sig. När stalldrängen skulle gå hem, så var skjortan färdig. Han vart då snopen när han gick hem för han fick ju inte språka något till henne, som han trodde skulle bli hans fästemo. Men när han kom hem till sina kamrater, så var det helt annat då var det den trevligaste flicka han hade träffat. Så de andra tjänarna blevo avundsjuka. Stallmästaren skulle dit och förstöra kärleken för den andre han också skulle gå dit för att få en skjorta sydd. När han kom dit om kvällen, så frågade han också om han kunde få skjortan med sig hem. "Jo,

stalldrängen
tror sig vara
kär i höns-
flickan.

det går nog, men jag har bara glömt att stötta torvladdörren. Den brukar blåsa upp annars om nätterna." -- "Det skall jag göra, det behöver inte fröken ha besvär med." -- "Det är rätt besvärligt, men säg till när ni får tag i stängen, så skall jag hjälpa till," sade hon. Det gjorde stallmästaren. Då sade hon: "Karl håll stång och stång håll karl och det skall räcka till hanen gol. Även han fick stå där utanför ladan och hålla i stängen tills hanen gol om morgonen, då var han fri. När Missirimö skulle gå tills sängs, sade hon: "Sax klipp klut och träd tråd i nål, det skall vara färdigt till nattemål." Sedan gick hon och lade sig. Och när stallmästaren skulle gå hem var skjortan färdig. Ej heller han talade om hur han hade haft det om natten, utan att allt var bra och sömmerskan var trevlig att språka med. Då tänkte livkusken, att han skulle förstöra kurtisen för dem båda två. Han gick dit om kvällen. Även han skulle ha en skjorta sydd. Och även han undrade om han kunde få den med sig hem. "Jo, det går nog, tänk-

Även stallmästaren får sytt en skjorta

te hon. "Men det värsta är, att hag har inte släppt in min kalv, han är ute." -- "Det skall jag göra," sade kusken. "Ja," sade hon, men man får ta honom i svansen, annars går han inte, men säg till så skall jag hjälpa till." Det gjorde kusken. Då sade hon: "Karl håll kalv och kalv håll karl, det skall räcka till hanen gal. " Då for kalven av i galopp över ängar och sten så kusken var alldeles fördärvad, när tuppen gol. När Missirimö skulle gå till sängs sade hon: "Sax klipp klut, och träd träd i nål, det skall vara färdigt till nattemål." När kusken skulle gå hem var skjortan färdig och allt var bra. Så kom dagen att brölloppet skulle vara. Det var ju fint och ståtligt, med både vagnar och hästar, När de kört ett stycke mot kyrkan slog den ene hästen sönder skärmen på vagnen, som brudparet åkte i. De kunde inte hitta någon brädbit, som passade, utan stalldrängen sade: "Hönsflickan har en brädbit, den tror jag skulle passa. Jag stod och öste aska med den en hel natt." Då skickade de bud, om de kunde få låna den. Men hon

kusken får
sytt en skjo:
ta

det är bröl-
lop

sade: "Min mor gick inte för hovbud och det gör inte hennes dotter heller," Utan Vildring fick själv gå dit och låna den. Och den passade bra. Så körde de undan ett stycke till. Då bröt hästarna sönder styrstången. Och de fingo inte tag i någon stång, som passade. Stallmästaren sade, att hönsflickan hade en stång, som jag stod och stöttade laddörren med en hel natt, den passar nog. Då skickade de bud till henne, men hon sade likadant: "Min mor gick inte för hovbud, och det gör inte hennes dotter heller. Utan Vildring fick själv gå och låna den. Den passade bra. När de hade kört ett stycke till, stannade hästarna fast de hadde 3 par för vagnen, så orkade de inte till att draga vagnen. Då sändes bud efter 3 par till, men det gick ändå inte. Då sade kusken, att hönsflickan har en kalv, som kan både draga och springa. Den har jag hängt efter och släpat en hel natt. Då gick Vildring till henne och frågade om de kunde få låna kalven. Då sade hon: "Hur skall ni kunna tro, att min lille grå kalv skall kunna dra det inte 6 par hästar kan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

de ha svårt
att komma
fram till kyr-
kan

hönsflickan
får hjälpa den

dra. Men ni kan gärna pröva på." När kalven kom för vagnen så bar det i väg, så det rök efter och mattorna, som brudparet skulle gå på flög över brudparet, och kom i en hög, och kalven stannade inte förrän vid kyrkportarna. Sedan var dom inne i kyrkan och vigdes och sedan körde de med hästarna hem och allt gick bra. När de voro färdiga till fäst, sade gästerna, att det vore inte förmycket att hönsflickan bleve bjuden också, när hon har stått till tjänst. Och man skickade bud till henne och hon kom och var mycket finare än bruden. Hon hade en duva på var axel, en hanne och en hona. När hon kom in, tog hon plats vid bordet mitt framför brudparet. Hon begärde få en tallrik och det fick hon. Då kastade hon ned 3 korn, som hon kallade tjuvkorn. Hanen hoppade ner och tog 2 och honan fick bara ett. Då sade hon till hanen: "Nu sviker du henne, som halp dig i nöd, liksom kungasonen svek Missirimö." Så kastade hon ned på tallriken 6 tjuvkorn, Hanen hoppade ned och tog 4, honan fick bara 2. Då sade hon: "Nus sviker

hönsflickan
får sitta till
bords med gäs-
terna

du henne, som halp dig i nöd, liksom kungasonen svek Missirimö." Då började Vildring undra vad det skulle betyda, men sade ingenting. Då kastade hon ner 9 tjuvkorn. Hanen hoppade ner och tog 6 och honan fick bara 3. Då sade hon: "Nu sviker du henne, som halp dig i nöd, liksom kungasonen svek Missirimö. Han satte henne på bara sten, för all sin möda fick blott men." Då kände Vildring igen henne och kom ihåg henne, från första gången hon hjälpte honom i trollets gård och på hemresan. Då sade Vildring till sina gäster: "Det var en gång jag lät mig göra ett dyrbart skrin till att ha mina dyrbara saker i och hade en guldnyckel. Så tappade jag den och köpte mig en silvernyckel. Men nu har jag hittat guldnyckeln och nu får ni råda mig till vilken jag skall begagna. Alla ropade med hög röst: "Guldnyckeln". "Ja, då är det min brud, som sitter här med duvorna på axlarna. Då sade Missirimö: "Ja, den dagen vi kom hem och du skulle gå in till dina släktingar och bliva

Vildring känner igen höns flickan (Missirimö).

mottagen, sade jag , att du inte skulle kyssa någon till välkomst. Detta gjorde du inte heller, men den stövaren, som du blev slickad av om munnen, det var den prinsessa, som du är äktad med i dag. Det är en trollpacka, som kom i en hunds skepnad. Hon är dotter till drottningen, som din far är gift med. När kungen fick reda på hur det hängde ihop, så blev han förtvivlad och lät jaga bort både drottningen och prinsessan, som Vildring var gift med. När de kommo därifrån blev det bröllop på Vildring och Missirimö, som varade i flera dagar. När Missirimö var gift ville hon inte ha sin trollkonst kvar, utan en kväll, sade hon till Vildring, att han skulle leda in den grå kalven i en kammare i slottet och sedan skulle ställa en kittel vatten vid dörren i Missirimös kammare. Där dränkte hon sin trolldom. Om morgonen när de vaknade kunde inte Missirimö göra mer än en vanlig människa. Och när de öppnade dörren till det rum, som kalven var i, stod det en ung vacker prins i stället. Han var broder till Missirimö. Det var 2 kungliga

Vildring och
Missirimö gif-
ta sig

Yours Reader please
Anna Maria J. Lonschult

1932

barn, som blevo bortrövade, när de voro helt små och prinsen hade varit såsom fåle i hela den tiden hos trollgubben, När han hade varit hos Vildring och Missirimö några dagar for han till sitt fädernäsland, Det landet var utan kung, så när prinsen kom blev han utropad till kung. Där lever han och regerar än i dag och den som har lust så kan han resa dit och tala med honom så får han bättre reda på hur det går till i trollgårdar. -----

Sagan om "Tro-Sven".

Det var en fattig torpare, som hade många barn. Den äldste hette Sven och han behövde ju att komma ut i världen och förtjåna sitt uppehälle själv så fort han var konfirmerad. När dagen kom, han skulle ut att söka tjänst, fick han en vacker förmaning av sina föräldrar. Modern sade till honom, att han skulle gråta med de, som gråta och vara glad med de, som voro glada och alltid följa sanningen. Så tillade hans far: "Så skall du aldrig gå förbi någon kyrka, utan du går dit

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.

"Tro-Sven" ger sig ut att tjäna sitt uppehälle

och tar välsignelsen. Därmed gick Sven. Han fick gå länge innan han fick någon anställning. Men så till sist kom han till en stor herregård. Där var många tjänare, men där fick Sven plats. Han var trogen i sitt arbete och blev bra omtyckt av gårdens befäl, så de andra tjänarna tyckte, att det där skulle de väl ändra på. De hade gett akt på, att när frun var glad så var Sven glad och när frun var ledsen så var Sven ledsen. Så kommo de överens om att de skulle tala om det för herrn på gården. Så skulle denne köra väck Sven. En vacker dag hade de talat om det för herrn och han hade gått och gett akt på det och det stämde som tjänarna talade om. Herrn blev ursinnig, han skulle döda Sven. Han gick till en masugn, som låg ett stycke därifrån och avtalade med masmästaren, att där kom 2 st. drängar från hans gård en i sänder. Den första skulle kastas i ugnen och den andre skulle få gå hem igen. Så var det meningen, att Sven skulle gå först och den andre skulle gå efter och se om Sven gick dit. När dagen kom, som var bestämt

han får tjänst
på en herregård

de andra tjänarna försöker ställa illa för honom

bad herrn Sven, att han skulle gå till masugnen med ett ärend^e. Detta lovade Sven. Sedan bad han den andre, att han skulle gå och se om Sven hade kommit till masugnen. När Sven gick dit, så gick han till en kyrka, som låg lite från vägen. Han gick dit och tog välsignelse, som hans förmaning löd på. Under tiden han var vid kyrkan, kom den andre och förbi. Han såg ej Sven, när han gick till kyrkan, utan han kom först till masugnen. Och han blev nedkastad med detsamma. Och när Sven kom dit så fick han gå tillbaka igen. När Sven kom till gården, blev han mottagen av herrn med slag och skällsord och blev utfrågad var han gjort efter som han kom tillbaka, eller om han inte sett till den andre drängen. Sven började berätta upp hela sin förmaning, som han hade fått av sina föräldrar. Det tyckte herrn var en grann förmaning. Och Sven levde efter förmaningen. "Då var du naturligtvis vid kyrkan och tog välsignelsen, när den andre drängen gick förbi?" -- "Ja," sade Sven. Efter den dagen blev Sven mycket bättre hållen och

man försöker
döda honom,
men lyckas ej

herrn får för
troende för
Tro-Sven

trodd, så han blev kallad för "Tro-Sven". Så en vacker dag var där ett stort gästabud på gården, där Sven tjänade. Det var mycket folk, som var samlad där. Däribland grevar och godsägare. Iblad dem uppkom en dispyt om tjänstefolk, att dessa gärna ville ljuga och bedraga sina husbondefolk. "Nej," sade Svens husbonde, "jag har en dräng, som jag kallar för "Tro-Sven", som inte ljuger, om han så såge döden framför sig och skulle kunnat rädda sig med lögn." Då var där en godsägare, som steg upp och sade: "Törs du hålla vad om, att Sven skall ljuga." -- "Jag sätter såmycke jag äger och har." -- "Det gör jag också," sade den andre, "vi sätter gård mot gård med vad därpå finnes." De slog i hand och den främmande herrn skrev ut ett brev till sin fru och däri stod, att de skulle mottaga Sven hyggligt och de skulle berusa honom och spela från honom kläderna och hästen och hava honom där över natten och skicka hem honom som en tiggare. När brevet var färdigt, kallades Sven in till herrarna. Då sade Svens husbonde: "Du skall rida

det slås vad
om att man
kan få Tro-
Sven att lju-
ga

till denne främmade mannens fru med detta brev, du får taga min finaste kostym och min finaste häst i stallet och du skall vara hemma innan kväll och jag hoppas du är vanan trogen och lyder mina befallningar." Sven gjorde, som hans herre sagt och snart var han hos den främmade herrns hem. När han kom in till frun lämnade han henne brevet och hon låste det. Och det serverades både mat och starkvaror. Sven blev full. Och man spelade kort och Sven förlorade både häst och kläder. Dagen efter då han skulle gå hem, klädde de på honom de uslaste kläder, de kunde hitta och en förstor ful hatt och en käpp. Så började Sven sin vandring mot hemmet. Han gick i ängslan och fruktan för sin husbonde. Han tänkte, att han skulle försöka slingra sig ifrån straff och onåd om han kunde hitta på någon lögn, som förefölls sanningsenlig. Han gjorde ett försök. Han ställde käppen vid vägkanten och hängde hatten på den. Det var som det hade varit hans husbonde. Så gick han ett stycke därifrån och så gick han emot käppen. När han kom fram till käppen

bugade han sig och hälsade. "Goddag nådig herre." Tack Tro-Sven antog han att käppen skulle svara. "Men hur kommer du, vart har du gjort av häst och mundering?" -- "Jag red motlen stor hop vilddjur och inte rädda mer än endast livet." Då tyckte han, att ^hkatten reste på sig, och han tänkte, att så kunde han ej ljuga. Så gick han en bit till och gjorde samma ställning med käppen och hatten. När han gjort sin bugning och hälsat, sade han: "Goddag nådig herre." Så antog han att husbonden skulle svara: "Tack Tro-Sven. Men hur kommer du? Vart har du gjort av häst och mundering?" -- "Jag red mot en stor rövarkula, och kunde inte rädda mer än endast livet. Även då tyckte han, att ^hkatten reste på sig. Då tänkte han, att så kan han inte säga. Så gick han ett stycke till. Han tänkte göra ett försök till och tala sanning. Han ställde käppen vid vägen och hängde hatten på, som förra gången. Sen gjorde han bugning och hälsning: "Goddag nådig herre." Så antog han, att käppen svarade: "Tack Tro-Sven, men hur kommer

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26.

hatten!

Sven prövar
på om han kan
ljuga; finner
att han ej
kan ljuga

du? Var har du gjort av häst och mundering?" -- "Jo, stugan var söt, jag spelade och drack och spelade bort både häst och mundering." Då tyckte han, att katten nickade åt sig. Då tänkte Sven, att det finge han säga. Då tog han på sig hatten och tog käppen och gick. När han kom hem där han tjänade, voro samma gäster kvar. När han kom fram på gården, ställde han käppen utanför och gick in till sin husbonde och gästerna. När han kom inom dörren, bugade han sig och hälsade: "Goddag nådiga herrar." -- "Tack Tro-Sven," röt hans husbonde till. "Men var har du gjort av häst och mundering?" -- "Jo, stugan var varm och mjöden var söt. Jag spelade och drack och spelade bort både häst och mundering." Då tittade herrn på Sven och sade: "Du går ändå som en mästare ur leken Tro-Sven. Den gården du sist var och gästade på, den tillhör dig och allt det fick han för han följde sanningen. Och den andre godsägaren blev ruinerad för hela sitt liv, för det han var så säker på sin tro. -----

Sven kommer
tillbaks till
gården; man
fick bevis för
att han ej
kunde ljuga

Sagan om "Hans Havskvinnoson".

Det var en smed, som var mycket fattig. Han bodde i en bygd vid Kattegatt, som hette Furubyn. Enär hans smedskonst var liten, hade han skaffat sig lite fiskredskap, så han var ute på sjön om nätterna och fiskade. Men det ville knappast räcka till. till maten ändå fast han arbetade nästan natt och dag. En natt var han ute på sjön och då kom havsfrun och drog honom ur båten ner på botten. Han var där i 3 dygn. Så man trodde, att han omkommit, men han kom tillbaka oskadd. Efter den dagen fick han mycket fisk och inkomsterna från smedjan blevo större, så han kom i bättre ställning i sin helhet. En dag, 7 år efter det han hade varit på sjöbotten, stod han i smedjan, kom det en pojke till honom. Han var så stor som en adertonåring, och hälsade: "God dag far!" -- "Är jag din far?" "Ja," sade pojken, "nu har mor min fött mig i sju år och nu skall ni föda mig i sju år!" -- "Ja, är jag din far så får du följa med in så skall du få lete mat; och när de kommo in

en smed blir
förmögen

sade mannen till sin hustru, att hon skulle sätta fram mat åt pojken. Detta gjorde hon. Han åt så mycket, som hon satte fram. Till sist undrade smeden, om inte han var mätt. Då sade pojken: "Nej, jag ser väl att ni inte kan föda mig här, jag måste gå dit där de ha bättre om maten. Men ni skall göra mig en käpp utav järn innan jag går." Det gjorde smeden. När den var färdig, tog Hans den och snodde om lillfingret. Då tog smeden hälften av järnet han hade i smedjan och gjorde en käpp till. När den var färdig tog Hans den och snodde den om armen. Då tog smeden allt järn, som han hade och gjorde ännu en käpp. Och den blev bra. Sedan gick Hans sin väg. Han kom till en stor herregård, som hette "Djävulsmossagården". Här träffade Hans förvaltaren på gården. Hans frågade denne om de hade arbeta för star- smedens son
får tjänst
på en gård
ka karlar. Då svarade förvaltaren, att de hade haft 24 drängar, men för närvarande hade de endast 12. "Ja, får jag mat för de 12, så skall jag också arbeta för de 12," sade han. Detta lovade förvaltaren. De hade det så ordnat på gården, att de hade

12 män i varje matlag, så om kvällen skulle de ha gröt. De hade grytor, som de kallade för 12 mannagrytor. En sådan fick Hans full med gröt själv och det åt han upp. Dagen efter skulle de tröska. På den tiden tröskades all säden med plägel eller slaga. Byggnaderna bestodo av 6 logar med lad^o mellan varje loge. Hans skulle ha de 3 logarna och de 12 drängarna skulle ha de 3. Hans kunde inte med att tröska. Han kastade all säden i hög på logorna och när han skulle börja slå gingo pläglarna sönder. Då tog han 2 bjälkar och nickade till, så tog han en hästhud och bant ihop dom. När han skulle börja att slå var det för lågt till taket. Då tog han och lyfte det på gården. Sedan var det fritt att slå och innan kvällen hade Hans tröskat vad som skulle tröskas på 3 logarna. När förvaltaren fick se taket på gården, tordes han inte säga till Hans något. Annars hade han ju blandat ihop all säden. Det var ju inte meningen. Då talade han om det för ägaren. Och denne ville de skulle avskeda Hans. Men de tordes inte säga till honom. Då

Hans utför arbete för 12 drängar

man tycker inte om honom på gården; men kan ej bli av med honom

4787

skulle de hellre döda honom. De kommo överens om att de skulle rensa en brunn, så skulle de få Hans att vara nere i brunnen och de 12 andra skulla vara uppe. Så hade de kört ihop sten, och så skulle de fylla brunnen med sten medan Hans var där nere. De hade även kört dit en kvarnsten. När arbetet skulle börjas frågade de, om Hans ville vara där nere. "Jo," sade han, "kommer ni dit ner alla 12, kan ni inte röra eder där nere." När Hans kom ner i brunnen, började de att kasta ner sten. Då skrek Hans till dem, att de skulle hålla hönsen från brunnen, de speka smulor på mig. Då rullade de dit kvarnstenen. Det passade så att Hans fick huvudet i hålet i stenen, så han hade den på axlarna. Då gick han upp ur brunnen och in till herrn på gården och sade: "De dumma karlarna ville göra mig till präst, men därtill har jag läst för lite, för jag är inte mer än 7 år." Så lyfte han av sig stenen och kastade den framför patron och krossade 3 tår på foten, så att denne fick ligga till sängs. Så om kvällen när de hade slutat arbetet,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

31.

de planera
att döda Hans

de kunna inte
ta kål på
honom

undrade de vad de skulle göra, så de kunde bli utav honom. Så var där en som föreslog, att de skulle köra hem ved från skogen och den som kom sist hem skulle hängas i galge. Så skulle de låta Hans sova så länge han ville. Ty han brukade sova länge om morgnarna. Så skulle de andra köra tidigt på ottan. När Hans vaknade var det dager. Då gick han ut och skulle ställa till så han också kom i väg. Då sade förvaltaren till honom: "Du får lov att skynda på Hans, så du inte kommer sist hem!" "Ja, jag skall ha min frukost först!" Då skulle han äta så mycket som 12 man. När han hade kört ett stycke kom han till en bäck, där var en bro över samt en grind. Där stod grindstolpar av sten. Han tog och lyfte upp och lade tvärsöver vägen. När han kom till skogen så hade de 11 fått lass, så de hjälptes åt att lasta det 12 te lasset. Sedan körde de. Och när Hans började hugga, så gick yxan sönder. Då tog han träden med rötterna och lade på lasset. Han plockade 12 parlass ved på sin vagn. När hästarna började att draga, kunde de in-

Hans kör i-
väg till skog
för att lassa
ved

te flytta det från stället. Då tog han tömmen och bant om las-
set och ledde hästarna. När han kom till den där grindstolpen
stodo de alla 12 lassen där i en rad. Och karlarna stodo där
och försökte resa stenen upp. Men det lyckades inte för dem.
Då gick Hans förbi deras lass och kom till de andra karlarna
och lade sitt lass på ryggen, så sade han: "Kan ni inte alla
12 resa upp den, när jag ena lag dit den." Så krökte han sig
och fick tag med den ena handen och reste upp stenen åt dem.
Så kom Hans före hem. När förvaltaren såg, att Hans var före,
blev han arg och låste grinden, så att Hans inte skulle kun-
na komma in till platsen där veden skulle ligga. Men då börja-
de Hans på att kasta över veden, så kom vagnen efter. Då tänk-
te förvaltaren, att snart kommer väl hästarna med, så det är
nog bäst jag går att öppna. Då sade han: "Så är det du som
kommer Hans, hade jag sett det förut, hade jag väl skolat öpp-
nat!" -- "Det gör ingenting," sade Hans. När Hans hade lagt ve-
den där den skulle vara, kommo de andra 12. Om kvällen när de

Hans kom
först hem
till gården

sutto och åt, var det tyst. Då bröt Hans tystnaden i det han sade: "Vad var det ni beslut i går kväll?" -- "Ja," tyckte de andra på, "det var bara skoj, så det skall vi inte bry oss om."-- "Ja, låt så vara," sade Hans. Så gick de till sängs. Då gick förvaltaren till patronen och frågade hur de skulle göra så att de kunde bli av med honom. Denne sade, att på gården fanns en sjö, som hette "Djävulsmossasjön". När det kommer någon för att fiska på natten, kommer den onde och tar honom. Dit skall vi skicka honom. Det blev så bestämt. Vid middagen därpå frågade förvaltaren Hans, om han ville gå till Djävulsmossasjön och fiska. Det lovade Hans och han fick en bra matsäck med sig, som han hängde på sin käpp, som smeden i Furubyn hade gjort till honom. När han kom till sjön, satte han sig ned och åt upp sin matsäck. Sedan tog han båten och rodde ut åt sjön. När det liden fram på kvällen, kom den onde och drog ner honom till botten. Men som tur var hade han käpp med sig och där blev slagsmål. Och Hans pryglade upp den

man skickar
honom till en
sjö att fiska

onde med sin käpp så han bad grant, att han skulle sluta upp med att slå. Då sade Hans: "Jag slår tills du lovar, att så mycket fisk, där finns i Djävulsmossasjön skall vara hemma på Djävulsmossagården innan dager." Detta lovade den onde. Och då kom Hans i sin båt och rodde hem och gick till sängs. Tidigt om morgonen gick patronen upp till Hans sängkammare. När han fick se, att Hans var hemma och låg och sov, blev han arg och trodde, att han inte hade varit till sjön. Så gick han ut. Då han öppnade yttre dörren rann farstun full av fisk, Den var ju slemmig och hal, så patronen hann knappast rädd sig för att bli begravd av fisk i rummen. Men så till sist i fruns säng, kammare hann han att stänga dörren efter sig. Då sade han till frun: "Nu har den ledsamme karlen varit och tagit så mycket fisk där finns i sjön, hur skall man göra med honom?" -- "Skicka honom till helvete, säg att vi ha tre års skatt att fordra." När fisken var undanskyfflad, kunde de gå igenom rummen. Då gick han till Hans och frågade om han ville gå till

Hans klarade
sig även ifrå
sjön; kom
hem oskadd

helvete och kräva upp 3 års skatt. "Jo men, " sade Hans, "men var går vägen dit?" -- "Jag skall gå och fråga mor." Så gick patron till frun. Så sade han, att Hans ville ha reda på vägen dit, hur skall jag säga. "Säg, söderut genom skogen, bara han kommer härifrån, så gör det väl inget var han kommer." Då gick patron tillbaka till Hans och sade: "Jo, vägen går söderut genom skogen." -- "Ja, jag skall ha min matsäck med mig!" Det fick han. Den hängde han på sin käpp. När han gått tills han blev hungrig satte sig på en sten och började att äta. Då kom det en ryttare och skulle rida förbi. Då for Hans upp och fick tag i svansen och ryckte hästen baklänges. Så frågade han ryttaren, vart han skulle. "Jag skall till helvete," svarade denne. "Det skall jag med," sade Hans, "då släpper vi hästen, så går vi till fots, så får jag sällskap." De gingo så vidare. När de kommo till helvetets portar kommo de onde andra och skulle riva ihjäl ryttaren. Denne försvann på ett ögonblick. Men Hans pryglade upp dem med sin käpp, och

Hans blir sänd
till helvetet
att kräva skat

Hans får säll
skap dit

frågade dem var den gamle gubben var. Det är den jag vill ta-
la vid. "Han ligger sjuk, ty han fick stryk i Djävulsmossasjön
så han ligger ännu."-- " Gå in till honom och att det är Hans
havskvinnoson, som är här och vill ha 3 års skatt till Djävuls-
mossabonden! När gubben fick reda på vem det var, som var där, de anlända
sade han: "Ge honom 3, ge honom 7, ge honom 10 års skatt, ba- till helvetet
ra så jag gamle stackare slipper honom." Så gick han tillba-
ka till patronen med de 3 års skatten. Så gick han till Furu-
byn med 3 års skatt. Sedan for han tillbaka till havsbotten
till sin mor med de 4 års skatten. Sedan har han aldrig va-
rit synlig här på jorden. Och om han lever än förmåler ej sa-
gan. -----

Sagan om den danske soldaten.

Det var en dansk soldat, som tjänat 30 år och ej hade
mer över till godo än 3 skilling och en gammal mattonist. Han
hade varken hus eller hem. Därför var han stadd på vandring
alltjämt. Men ändå var han glad och sjöng och trallade så det
en glad sol-
dat, s.k. "dan-
ske soldaten"

klang i backarna. Så inträffade det en dag, att han mötte en gammal gumma, som han tyckte var lite mera underlig än de övriga han mötte. Hon hälsade hövligt och bad herrn om en skilling. "Jo vars," sade soldaten, " jag har 3 skilling, men om jag har 3 eller 2 gör detsamma. Så fick gumman en skilling. Hon tackade och så gick hon. Och soldaten stämde upp en sång och så gick även han. Rätt vad det var mötte han samma gumma. Men han kände inte igen henne. Hon hälsade : "God dag, herrn har inte en skilling och ge en gammal gumma?" -- "Jo vars," sade soldaten, "jag har 2 skilling, men om jag har 2 eller 1 det gör mig detsamma." Så fick hon den skillingen också. Hon tackade och gick. Och soldaten han gick och sjöng återigen. Efter en stund mötte han samma gumma igen, men han kände inte igen henne. Hon hälsade: "God dag herrn har väl inte en skilling och ge en gammal gumma?" -- "Jo vars," sa han, " jag har en skilling kvar, men om jag har en eller ingen, det gör

soldaten giv-
er bort hela
sin kassa

mig detsamma! Hon fick den också. Hon tackade och så gick hon. När soldaten gått ett stycke till mötte han samma gumma, men han kände inte henne. Hon hälsade: "God dag, herrn har väl inte tid att språka med en gammal gumma?" -- "Jo vars kan det roga eder, så har jag tid." De satte sig på vägkanten. "Ja," sade gumman, "nu har jag fått 3 skilling utav er, nu skall ni få 3 önskningar av mig, vilka ni vill, men önska rätt!" Då tänkte soldaten på det en stund. "Jo," sade han, "då önskar jag Guds nåd och välsignelse och när jag önskar något i min tonist så skall det vara där och när jag önska, att det skall vara därifrån så skall det också vara därifrån." "Jaha, ske edra önskningar," varpå gumman försvann. Och soldaten började sin vandring. När han hade gott ett stycke framåt vägen, tänkte han: "Jag kan undra om det där har någon betydelse." Det låg en sten jämte vägen. "Jag skall göra ett försök," tänkte han. Och han önskade stenen i sin tonist och med detsamma var den där och den var ju för tung så den drog

soldaten får
3 önskningar
uppfyllda i
gengäld mot
sina pengar

han prövar på
om önskningar-
na uppfylles

omkull soldaten. Där låg han tills han önskade stenen därifrån. Då steg han upp och han tänkte, att det där var nog inte så dunt. Så kom han till en stor gård. Så tänkte han, att här kunde han gå in och lägga sig till med lite mat. När han kom in i köket, stod jungfrun vid spiseln. Frun var inte hemma. Så bad han om lite mat. Men jungfrun svarade, att frun inte var hemma, och maten är så noga tilltagen till tjänstefolket, så hon kunde inte ge honom något. "Men sade hon, " herrn sitter därinne i ett annat rum, kanske ni kan få en slant att köpa er mat för på något annat ställe." Soldaten gick och knackade på dörren. Det svarades: "Stig in." (För herrn var kommunalkassör, så han hade haft uppbörd, och därför hade han mycket pengar inne, så trodde han, att det var någon, som skulle betala skatten). När soldaten kom in frågade han om han kunde få några skillingar att köpa sig lite mat för. När herrn fick höra, att han ville ha pengar, blev han arg och körde ut soldaten. Men innan han gick ut, observerade han en

soldaten tigger mat

han ber om en slant

stor hög med gulddukater och mycket silverpengar. När soldaten hade gått ett stycke tänkte han. "Nu har du allt lurat dig själv gubbe!" Så önskade han alla gulddukaterna i sin tonest och med detsamma voro de där och en del utav silverpengarna. Så gick han vidare och kom till ett värdshus. Han gick dit in och beställde varm mat med drickesvaror. När han hade ätit både mycke och länge skulle han betala. Så kände han efter i alla fickorna. Han hade inga pengar där. Då började de andra gästerna skratta åt honom och tyckte på, "Ja tror herrn har glömt börsen hemma, men matlusten har han inte glömt," sade någon. Då gick han bort till sin tonist, som han ställt vid dörren. Då blev det ett högljutt skratt i hela salen. Men när de fingo se, att han tog upp en gulddukat, blev det litet lugnare. Den lade han på disken. Värden ville ge tillbaka på den, men soldaten svarade, att han kunde behålla den såsom driks. Då skämdes de andra gästerna och gingo ut. Då frågade värden soldaten om han ville dricka ett glas vin i lag med ho-

soldaten åter
sig mätt på
ett värdshus

nom. Det tackade soldaten för. Under tiden de drucko, frågade soldaten om han kunde få logi där för natten. Men värden svarade att alla rummen voro upptagna. "Här är inte mer än ett rum, som är ledigt och där kan ingen ligga för de bli bortrövade. Där har kommit bort en i min tid och en i min fars tid. Så det rummet måste stå obebott." - "Det gör ingenting," sade soldaten, "får jag ligga där, så skall jag gärna." Men värden ville ju ej upplåta rummet till honom. Men det hjälpte inte. Soldaten gav sig inte förrän han fick bli där om natten. Innan han gick in i sitt rum, begärde han på att få 3 glas vin och en kortlek. Och detta fick han. Sedan gick soldaten in i rummet och ställde sin tonist vid dörren. Sedan lade han sig på sängen med kläderna på. När det gått till klockan 12 på natten, var det som hela murväcket ramlat ner och genom skorstenen kom en svart klump, som ramlade ut på golvet. Den började breda ut sig. Det var en av de onda andarna. Soldaten hälsade och bjöd honom på ett glas vin och ett spelkort. Så kom det en till li-

soldaten so-
ver i ett
spökrum på
värdshuset

kadan. Soldaten bjöd även honom på ett klas vin och ett spel kort. Så kom där en till likadan och soldaten hälsade alla 3 välkomna och bjöd på vin och spelkort. Så började de 3 på att närma sig soldaten och nypa honom i benen. Då tänkte soldaten, att det är nog bäst att göra sig utav med eder medan tid är. Han gick till dörren och tömde sin tonest för pengar. Sedan önskade han alla 3 i sin tonist och med detsamma voro de där. De bådo vänligt, att de skulle få komma lösa, så skulle soldaten få ligga och sova i fred. Men då frågade soldaten varför de hade rövat bort folket, som förut legat där. Då svarade de, att där var en skatt under spiseln, som de voro till satta att vakta. "Jaså," sade soldaten, "soven gott i natt så skall jag väcka eder i morgon bittida." Sedan klädde soldaten av sig och lade sig och somnade. När värden kom upp om morgonen var det första han gjorde gick han till soldatens rum och öppnade dörren och ville se om han var kvar i rummet. Då vaknade soldaten och började ryta och svära, att om man betalar

soldaten får
kännedom om
orsäken till
spökerierna

för rummet så skall man väl få sova så länge som man vill. Och värden stängde dörren. Han var glad, att soldaten var i livet.

När han hade legat en stund vaken, steg han upp och klädde på sig och gick till värden och frågade om där var någon bra smed i närheten. "Ja, det är här," sade värden. "Var god gå till honom och fråga honom om han vill banka min tonist. Jag skall göra den fri från damm, Jag har gått nu så länge på vägen, så han är så full av damm, så han börjar att bli tung att bära." Värden tyckte att det var ett konstigt sätt, att rensa tonesten. Men han lovade, att gå till smeden. När han kom till honom, sade han: "Jag har en konstig gäst därhemma. Vi drack ett glas vin tillsammans i går kväll. Men jag tror att ruset kommer först i dag, för han har bett mig gå hit och fråga om ni vill banka hans gamla mattonest, för han har gått och samlat så mycket landsvägsdamm på den, så den börjar bli tung att bära." Smeden lovade att göra, som han ville. Och smedgesällerna tyckte det skulle bli roligt att stå och slägga

soldatens to-
nist göres
ren

på en gammal mattonest. När värden kom till soldaten talade han om, att smedén lovade att göra som han önskade. Då frågade soldaten, om där är några starka karlar i byn. "Jo, det är här," sade värden. "Skaffa hit 3 av de starkaste karlarna. De skall bära tonisten till smedjan!" Värden gjorde som soldaten sade. När de 3 karlarna kommo till värdshuset, började de att skratta åt soldaten. Men när de började lyfta på tonisten, var det nog vad de orkade med. Men soldaten bara skrek, att de skulle fram till smedjan, med den, jag betalar bra. När de kommo fram voro de genomsvetta. Sedan fingo gesällerna hjälpa till att lyfta upp den på stället. Det var 3 gesäller, som skulle släggas. Det första slaget, som slogs skrek det i tonisten. Då blevo gesällerna rädda. Men soldaten bara skrek att de skulle slå. De slog så de blevo uttröttade. Det måste tillsättas 3 nya män, som skulle slå, för soldaten sade: "Skall jag betala bra, så skall jag också ha det riktigt gjort. När det så äntligen var slut, togo de tonisten

och bar den till en bäck, för det var bara sot, som var i den. De skulle tvätta den riktigt. Det voro de 3 onde andarna, som voro krossade. Sedan gick soldaten tillbaka till värdshuset och plockade i sina gulddukater och silvermynt. Så gick han till värden och talade om, vad som hände på natten och att nu kunde vem som helst ligga i rummet, utan att bli störda. Och så halar de han om att här är en skatt under muren, och jag föreslår, att ni river murväcket och undersöker. Det gick värden in på. De hittade en kopparkittel full med peningar. Då sade värden: "Nu vill jag, att vi dela detta, och att du blir här för alltid." Det gjorde soldaten. Han blev ägare av halva värdshuset och halva skatten. Och där lever han och regerar kanske ännu i dag. Och allt detta fick han för 3 skilling. -----

spökeriet på
värdshuset upp
klarat.